

29 MAYIS '15

PANEL:

**“AFRİKA’DA TÜRKİYE İÇİN YATIRIM
FIRSATLARI VE İŞBİRLİĞİ İMKANLARI”**

25 Mayıs 2015, Ankara

Sonuç Raporu

AFRİKA GÜNÜ SEMPOZYUMU

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK)

SONUÇ RAPORU

25 Mayıs 2015, Ankara

Afrika Birliği Örgütü (ABÖ)'nün kuruluş günü olan 25 Mayıs, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de Afrika Günü olarak kutlanmaktadır. Bu yıl aynı zamanda Birliğin 50. Yıldönümü olmaktadır. Bu vesilesiyle, "Afrika'da Türkiye için Yatırım

Fırsatları ve İşbirliği İmkanları" konulu panel, Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı ve

TÜRKİYE İLE AFRİKA ÜLKELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLER SAĞLAM TEMELLER ÜZERİNDE İLERLİYOR

Büyükelçi Ali Kemal Aydın, Fas Büyükelçisi ve Türkiye'deki Afrikalı misyonların duayeni Lotfi Aouad ve Ankara'daki 30 Afrika Ülkesinin Büyükelçilerinin katılımları ile DEİK Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Cihad Vardan ve Türkiye-Afrika Koordinatör Başkanı Tamer Taşkın ev sahipliğinde 25 Mayıs 2015 tarihinde Ankara'da gerçekleşti.

Türkiye'nin Afrika stratejisi, kendi kalkınma tecrübesi ile toplumsal, siyasal ve kültürel

birikimini, karşılıklı fayda temelinde Afrika ülkeleriyle paylaşmayı amaçlamaktadır.

Türkiye, Afrika ülkeleriyle işbirliğini, 2014 yılında Ekvator Ginesi Malabo'da toplanan II. Türkiye-Afrika Ortaklık

Zirvesinde kabul edilen bildiri ve uygulama planı çerçevesinde daha da ilerletmektedir. Bu bağlamda, stratejik ortağı olduğu Afrika Birliği Örgütü ile yakın işbirliği sürdürülmekte ve geniş katılımı etkinlikler organize edilmektedir.

Bu bağlamda, ekonomik potansiyeli, zengin insan gücü ve doğal kaynaklarıyla uluslararası ilişkilerin yükselen aktörlerinden biri olan Afrika kıtasındaki imkan ve fırsatların, kamuoyumuzla paylaşılmasına vesile olması amaçlanan panel, yaklaşık 320 özel sektör temsilcisi bir araya getirdi.

DİŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU
FOREIGN ECONOMIC RELATIONS BOARD

İkili Ticaret - 2014

Toplam Dış Ticaret Hacmi
23,4 milyar dolar

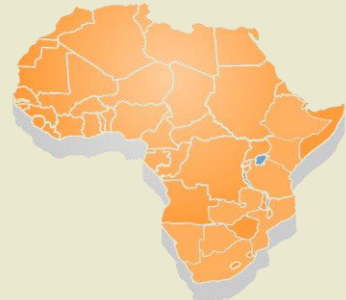
İhracat - 13,7 milyar dolar
İthalat - 9,6 milyar dolar

Dış Ticaret Dengesi
4,1 milyar dolar

Kuzey Afrika
15 milyar dolar

Sahra-altı Afrika
8,4 milyar dolar

Mısır - 4,8 milyar dolar
Cezayir - 4,7 milyar dolar
Nijerya - 2,5 milyar dolar
Libya - 2,3 milyar dolar
Fas - 2 milyar dolar
G. Afrika - 1,7 milyar dolar
Tunus - 1,1 milyar dolar

AÇILIŞ KONUŞMALARI

DEİK Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Cihad Vardan, Türkiye'nin, kuzeyden güneye, doğudan batıya tüm dünya coğrafyası ile iş yaptığını belirterek, Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarının kesişme noktasında yer aldığını söyledi.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun hemen ardından, 1926 yılında dönemin Afrika'daki tek bağımsız ülkesi Etiyopya'nın başkenti Addis Ababa'ya elçilik açtığını belirten Vardan, bu girişimim Afrika'nın Türkiye açısından ne kadar önemli olduğunu gösterdiğini söyledi. Türkiye'nin Afrika'daki büyükelçilik

sayısının 12'den 39'a çıktığını belirten Vardan, Türkiye'nin, son 10 yıldır Afrika'ya kararlı bir şekilde uyguladığı açılım politikasının genişleyerek devam ettiğini belirtti.

Afrika'nın zenginleşebilmesi için dünyanın tüm bölgeleri ile ticaret yapması ve daha çok yabancı yatırım çekmesi gerektiğini söyleyen Vardan, Türkiye ile Afrika arasındaki ekonomik, ticari, sosyal ve kültürel ilişkilerin güçlendirilmesinin Türkiye ve Afrika'nın ortak menfaati olduğunu ifade etti. Türkiye ve Afrika arasındaki ortaklığın

sağlam temeller üzerinde ilerlemesi zamanının geldiğini belirten Vardan, Afrika ile eşit ortaklığa dayalı yeni bir işbirliği modelinin tesis edilmesinin istendiğini vurguladı. Türk özel sektörünün Afrika'da diğer ülkelerin yaptığı gibi askeri üsler değil, ekonomik üsler kurulmasının yanında olduğunu belirten Vardan, Türkiye'nin Afrika Kıtası ile ekonomik ilişkilerin gelişmesi için bankacılık hizmetleri ve yük taşımacılık sisteminin geliştirilerek, radikal iyileşmenin sağlanması gerektiğini ifade etti.

Fas Büyükelçisi Loffi Aouad, Afrika gününün kutlanmasının Afrikalılar için neşe ve gurur kaynağı olduğunu söyledi. Bağımsızlık hareketinden bugüne 50 yıl geçtiğini belirten Aouad, Afrika'da önemli birtakım gelişmeler bulunduğunu belirtti. Afrika kıtasının genelinde iyi bir yönetişimin olduğunu belirten Aouad, her ülkenin kendi çapında geliştiğini, bölgesel ve alt bölgesel bölünmelerin olduğunu dile getirdi. Geleceğin kurulması için istikrara ihtiyaç bulunduğunu söyleyen Aouad, kalkınmanın da bu noktada önemli olduğunu belirtti. Afrika kıtasının elindeki kaynakların umut verdiğini vurgulayan Aouad, 2000'li yıllardan itibaren dünyanın diğer yanı ile gerçekleşen ticaretin yüzde 200 arttığını sözlerine ekledi.

Afrika'nın dost ülkeleri arasında Türkiye'nin öncelikli yer aldığını belirten Aouad, Türk yatırımcıları Afrika kıtasında yatırım yapmaya davet etti. DEİK'in Afrika'nın gelişme sürecine, birçok ülkede temsilcilikler kurarak destek verdiğini belirten Aouad, sadece kamu değil özel sektörün de bu ortaklık içerisinde olması gerektiğini vurguladı. Afrika'daki kalkınma ve yatırım olanaklarını toplantıda bulunan temsilcilerin sunacağını söyleyen Aouad, finans ve yatırım kaynaklarının artırılarak sürdürülmesinin ve kamu özel sektör ortaklıklarının kurulmasının gerektiğini belirtti.

T.C. Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı ve Büyükelçi Ali Kemal Aydın, Türkiye-Afrika ortaklığına Afrika Günü Sempozyumu'nun entelektüel bakımdan katkıda bulunacağını söyledi. Afrika kıtasının doğal kaynakları ile dikkat çektiğini belirten Aydın, Afrika kıtasındaki nüfusun 21. yüzyılda daha büyük rol oynayacağını belirtti.

Afrika'nın açlık, özel sektörün zayıflığı, elektrik-su alt yapısının ve hizmet sektörünün yetersizliği ile ilgili sorunlarla karşı karşıya bulunduğunu söyleyen Aydın, Afrikalıların bu sorunlara karşı giderek bilinçlendiğini belirtti. Sahra Altı Afrika'da 2015 yılı sonuna kadar bir büyükelçiliğin daha açılacağını söyleyen Aydın, Türk Hava Yollarının 40'ın üzerindeki uçuş sayısının 50'ye ulaşacağını belirtti. 2013 yılından önce Türkiye'ye gelen Afrikalı sayısı 170 bin iken 2014 yılında bu sayının 770 bine çıktığını belirten Aydın, dış ilişkilerin sadece ekonomik ve finans alanında olmadığını turizm sektörünün de ilişkiler açısından önemli olduğunu vurguladı.

"STK'lar Afrika'ya yönelik sürdürülen çok yönlü çalışmalara önemli destekler sağlıyorlar"

DEİK Kurucu Kuruluşlarından TMB ve MÜSİAD, 2015 yılı Afrika stratejileri ve faaliyetlerine ilişkin sunum yaptılar

Türkiye
Müteahhitler Birliği
(TMB) Genel
Sekreteri
Haluk Büyükbaş

MÜSİAD Yurtdışı
Teşkilatlanma
Komisyonu Başkan
Yardımcısı
Zeki Güvercin

PANELİSTLER

TÜRKİYE İÇİN AFRIKA'DA YATIRIM FIRSATLARI VE İŞBİRLİĞİ İMKANLARI

INVESTMENT OPPORTUNITIES AND COOPERATION POSSIBILITIES FOR TURKEY IN AFRICA

Sunumların ardından, "Türkiye için Afrika'da Yatırım ve İş Fırsatları" paneli, **Emekli Büyükelçi Numan Hazar moderatörlüğünde**, Güney Afrika Cumhuriyeti Büyükelçisi Vika M. Khumalo, Gana Büyükelçisi İbrahim Abass, Güney Sudan Büyükelçisi Majok Guandong, Tunus Büyükelçisi Mohamed Salah Tekaya, İstanbul Aydın Üniversitesi Ekonomi ve Finans Bölümü Başkanı Prof. Dr. Sedat Aybar ve DEİK Türkiye-Afrika İş Konseyleri Koordinatör Başkanı Tamer Taşkın'ın katılımları ile gerçekleşti.

İlk panelist **Tunus Büyükelçisi Mohamed Salah Tekaya** konuşmalarında, Kuzey Afrika'nın bir köprü konumunda olduğunu, coğrafik ve stratejik bir öneme sahip olduğunu ifade etti. Dinamik Türk yatırımcılarını Afrika'ya çekmek istediklerini dile getiren Tekaya, eğitim, bilim, kültür gibi alanlarda işbirliği yapmak istediklerini belirtti. Yerel ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlayacak yatırımcılara teşvikler sunduklarını, üniversite mezunlarını istihdam edecek projelere destek sağladıklarını vurguladı.

Gana Büyükelçisi İbrahim Abass, Gana'da inşaat, tarım, hayvancılık, madencilik, enerji, turizm ve eğitim alanında fırsatlar olduğunu belirterek sözlerine başladı. Hayvancılıkla ilgili çiftlikler kurulabileceğini, gıdaların işlenmesi ve depolanması alanında iş fırsatları olduğunu vurguladı.

Doğrudan taşımacılığın önemine değinen Abass, yük taşımacılığı konusunda yeterli gelişim sağlanırsa ticaretin olumlu etkileneceğini ifade etti. Para transferleri konusunda yaşanan sıkıntıların giderilmesi için Afrika'da Türk bankalarının olması gerektiğinin altını çizdi.

Güney Afrika Cumhuriyeti Büyükelçisi Vika M. Khumalo, konuşmalarında altyapı ve enerji konularına değinerek bu ikisi olmadan yatırım yapmanın mümkün olmadığını kaydetti. Gaz boru hattı ve fiber optik çalışmalarının mevcut olduğunu söyledi.

Farklı yenilenebilir enerji kaynaklarına ihtiyaç olduğunu vurgulayan Khumalo, termal,

güneş, nükleer ve bio-kütle enerjinin öne çıktığını belirtti.

Güney Sudan Büyükelçisi Majok Guandong, konuşmalarında Türkiye ile Afrika arasındaki ilişkilere dikkat çekerek, bugünkü hükümetin Afrika ile ilişkilerini geliştirme politikasının son derece önemli olduğunu kaydetti.

TİKA ve THY'nin iki saygıdeğer kuruluş olduğunu, bu iki kuruluşun Afrika ülkelerince dikkate alındığını ifade etti.

Türk yatırımcıların doğrudan veya ortaklık aracılığıyla yatırım yapabileceklerini belirten Guandong, insani kalkınmanın da ülke kalkınmasında büyük öneme sahip olduğunu, bunun da eğitim ve kapasite geliştirme faaliyetleri ile artacağını vurguladı.

İstanbul Aydın Üniversitesi Ekonomi ve Finans Bölümü Başkanı Prof. Dr. Sedat Aybar, Afrika ile Türkiye ilişkilerinde köklü değişiklikler yaşanmasında, yeni zengin petrol yataklarının keşfedilmiş olmasının etkili olduğunu ifade etti. Bununla birlikte Türkiye ve Afrika arasında

aynı zamanda tarihi bağların da olduğunu, yardımların artırılması gerektiğini dile getirdi.

DEİK Türkiye-Afrika İş Konseyleri Koordinatör Başkanı Tamer Taşkın, sunumunda öncelikle yatırım veya iş yapılacak ülkeye ilişkin nüfus, ithalat-ihraçat rakamları, pazar yapısı, bölgedeki gücü, siyasi istikrar, komşu ülkelerle ilişki durumu gibi birçok faktörün değerlendirilmesi gerektiğini belirtti.

Enerji sorunun yatırım için büyük bir engel teşkil ettiğini söyleyen Taşkın, Afrika ülkelerinin bir an önce bu sorunu gidermeleri gerektiğini vurguladı.

Afrika'daki finans zorluğuna değinen Taşkın, yatırımların yapılması konusunda devletin rol almasının ve gümrük vergileri gibi tarife dışı engellerin kaldırılmasının elzem olduğunu ifade etti.

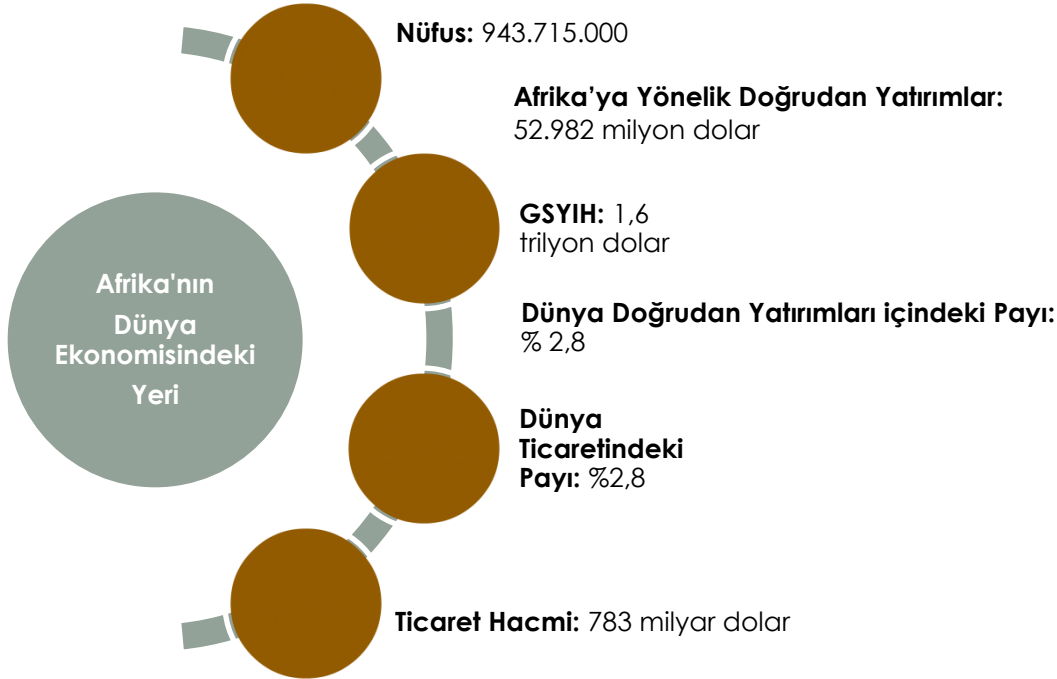
Enerji ve finansman sorunu dışında, bürokratik süreçlerin kısılması, vize prosedürlerinin kolaylaştırılması hususuna değindi.

Panel konuşmalarının ardından, **DEİK Enerji İş Konseyi Başkanı Süreyya Yücel Özden**, Enerji İş Konseyi olarak yurtdışında yatırım yapmak isteyen Türk şirketlerini yönlendirmeyi hedeflediklerini, İş Konseyi toplantılarında yabancı ülke temsilcilerini ağırladıklarını ve ülkelerdeki durum hakkında bilgi edindiklerini kaydetti.

Soru cevap kısmında, KOBİ faaliyetlerinin üretimdeki tamamlayıcılık açısından önemli bir role sahip olduklarına, tarım ve sağlık sektörünün Afrika için önemli olduğuna değinildi. Afrika'da birçok ekilmemiş tarım alanları bulunduğu, Afrika'nın organik tarımın yapıldığı tek kıta olduğu, bu bağlamda tarım ürünleri ihracatının artırılmasının son derece önemli olduğu vurgusu yapıldı. Sağlık sektörüne ilişkin olarak, Türkiye'nin Afrika'nın tropik hastalıklarını çalışacak uzman kurumlara ihtiyaç olduğu ifade edildi.

TÜRK İŞ DÜNYASI İÇİN AFRİKA'DA İŞ FIRSATLARI

Türk firmalarının Afrika'ya Yönelik Yatırımları yaklaşık **600 milyon** dolardır.

Firmalarına yönelik iş olanakları şunlardır:

▪ Müteahhitlik Hizmetleri (Hastaneler, Okullar, Yollar)	▪ Eczacılık ürünleri
▪ Tarımsal Sanayi, Tarım Aletleri, Tarım İlaçları	▪ Mobilya
▪ Gıda Sanayi (Un, Çiçek Yağı vb.)	▪ Beyaz Eşya
▪ Balıkçılık	▪ Transformatör
▪ Tekstil ve Hazır Giyim	▪ Jeneratör
▪ Dericilik	▪ Hazır Kapı
▪ İnşaat Malzemeleri (Çimento-Demir)	▪ Şehir Işıklandırması
▪ Enerji	▪ Salça Fabrikası
▪ Otomotiv (Traktör, Damperli Araçlar vb.)	▪ Kablo
▪ Dayanıklı Tüketim Malları	▪ Çelik Halat
▪ Elektronik Eşyalar	▪ Yedek Parça

AFRIKA GÜNÜ RESEPSİYONU

SPONSORUMUZA DESTEĞİ İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ

AFRIKA BÖLGESİ

T: 0212 339 50 00 | F: 0212 270 30 92

africa@deik.org.tr | www.deik.org.tr

